

Jacob Dirk

Toen ik in 2008 op de Fruithof rondwandelde, liep ik al vrij snel tegen de appelboom Jacob Dirk aan. Een ras waar ik mee opgegroeid ben in IJsselmuiden. Dan komen er toch ook weer heel wat herinneringen boven. Het is een zeer oud zoet ras en beschreven in 1911 in één van eerste uitgaven van De Nederlandsche Pomologische Vereeniging, voorloper van de huidige Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO). Ook vindt men een summier beschrijving van dit ras in de twee eerste rassenlijsten. Is het een bijzonder ras? Aan de ene kant wel, aan de andere kant werd dit ras overschaduw door andere zoete appels, zo-

heeft opgericht met als doel het opkweken van zaailingen en het selecteren van nieuwe en betere rassen. Dit om de landbouwomstandigheden te verbeteren voor de arme landbouwers in de omgeving. Uiteindelijk zijn daar de voor ons overbekende Notarisappel, Lemoenappel, Luntersche Pippeling, Luntersche Present, Tante Dora, Boschappel, Jasappel en de peer Beurré van de Ham uit voortgekomen, maar ook de zoete appel Jacob Dirk. En het is voornamelijk de Jacob Dirk die in de IJsselstreek als zoete appel opgang heeft gemaakt, sterker nog daar grote bekendheid heeft gekregen.

kelijk om in de toekomst lijmbanden aan te brengen voor de wintervlinderbestrijding. Jacob Dirk kan ook gebruikt worden om er oudere bomen mee om te enten, met een ander ras. Het omenten van een boom met als doel er een Jacob Dirk van te maken, geeft mooi glad hout en minder kans op kankerinfecties.

De bloei van het ras is in dezelfde tijd als de Goudreinettesoorten en Jacob Dirk zou misschien voor deze appels goed als bestuiver dienst kunnen doen.

De appel is in grote mate vergelijkbaar met een 'kleine' Bellefleur,

Kenmerkend voor een Jacob Dirk is de forse groei, ook de boom op de Fruithof laat dat zien. Het is een kerngezond en sterk ras, kunnen we wel zeggen. Er is eens een proef gedaan in een boomgaard in Olst en het resultaat ervan is beschreven in 'de Fruitteelt' uit 1911. We maken eruit op dat er toen bomen stonden van het ras Jacob Dirk

als Zoete Campagner en Zoete Ermgaard. Toch willen we dit ras Jacob Dirk eens wat nader aan u voorstellen.

Het zaaien van vruchtbomen, met het doel nieuwe rassen te winnen, is in de 19e eeuw in ons land veel gedaan. Zo ook in Lunteren, een arm dorp op de Veluwe. Een groep fruitliefhebbers was daar begin jaren negentig kleinschalig mee bezig, maar zij hebben wel hun sporen nagelaten.

Heel bekend is de Lunterense notaris Van de Ham, die ook de Lunterense Tuinbouwvereniging in 1873

van 19 jaar oud op rivierklei. De stamomvang werd gemeten en vergeleken met die van Bellefleurs en daaruit bleek dat de Jacob Dirk een gemiddelde stamomvang had van 79 cm! Die van de Bellefleurs was gemiddeld 60 cm. Anders gezegd: de Jacob Dirkbomen hadden een stamomvang van 75 tot 83 cm en de zes Bellefleurbomen hadden een stamomvang van 60-72 cm. Deze getallen wijzen erop dat het ras Jacob Dirk een sterk groeiende boom is. Toch is het geen echte stamvormer en kan Jacob Dirk uitstekend gebruikt worden als tussenstam voor hoogstambomen. Die tussenstam is dan mooi glad. Dat maakt het mak-

roodachtig en geel van kleur, soms iets gestreept, een fraai uiterlijk! De houdbaarheid is wat minder dan van een Zoete Pippeling (tuinzoet), en soms iets 'los' in de pot. Daarmee wordt bedoeld dat de appel gauw moes wordt bij het koken, de smaak neigt naar een Zoete Campagner.

Als men mij nu op de Fruithof naar een zoete appel vraagt, probeer ik een 'vergeten' ras als Jacob Dirk graag te promoten. Waarom? Het is een prima zoete appel, die zeer geschikt is om te stoven.

Marten Pelleboer